PIIA KOMSI
SOLARIS
solace in song

1 LACRIMOSA

MUSIC: DMITRI YANOV-YANOVSKY
FINNISH TRANSLATION: TRADITIONAL, FROM SISTER EUGENIA, ST. HENRY 'S CHURCH, HELSINKI

Lacrimosa dies illa
Qua resurget ex favilla
Judicandus homo reus,
Huic ergo parce Deus,
Pie Jesu Domine
Dona eis requiem
Amen.

Kyyneleinen on tämä kauhistuttava päivä,
jolloin herätetään kuolleista
ja tuomitaan syyllinen ihminen.
Armahda tätä maata
lempeä Herra Jeesus.
Anna heille rauha.
Aamen.

That day of tears and mourning
When from the ashes shall arise,
All humanity to be judged.
Spare us by your mercy, Lord
Gentle Lord Jesus,
Grant them eternal rest.
Amen.

2 EINGANG

MUSIC: EINOJUHANI RAUTAVAARA
TEXT: RAINER MARIA RILKE
FINNISH TRANSLATION: AILA MERILUOTO
ENGLISH TRANSLATION: WALTER A. AUE

Wer du auch seist: am Abend tritt hinaus
aus deiner Stube, drin du alles weisst
als letztes vor der Ferne liegt dein Haus
wer du auch seist.
Mit deinen Augen, welche müde kaum
von der verbrauchten Schwelle sich befrein,
hebst du ganz langsam einen schwarzen Baum
und stellst ihn vor den Himmel: schlank, allein.
Und hast die Welt gemacht
Und sie ist gross und wie ein Wort,
das noch im Schweigen reift
Und wie dein Wille ihren Sinn begreift,
lassen sie deine Augen zärtlich los...

Ken lienetkin: sä illoin kammion ahtaus jätä
Katso: viimeisin edessä etäisyyden talos on
Ken lienetkin.
Ja silmilläsi, jotka tallattuun kynnykseen yhä
jäädä tahtovat
hitaasti kohotat sä mustan puun taivasta
vasten: oksat solakat,
Teit mailman
on kuin se sana ois ja suuri
kypsymään se vaiti jää
ja kun sun tahtosi sen käsittää,
jo silmäs hiljaa päästävät sen pois...

Whoever you may be: leave well before the night;
Your room where but familars you see;
Last leave your home, which bars the far from sight
Whoever you may be.
Then use your eyes that weak, can barely free themselves
From looking down your worn-off sill
And raise, extremely slowly, an endarkened tree all up the sky: alone and slim and still,
And you have made a world, large like a word,
That may in silence grow.
And as your will its mind shall understand,
Your eyes with slow caress shall let it go...

3 AUS LIEBE

MUSIC: JOHANN SEBASTIAN BACH, FROM THE ST. MATTHEWS PASSION
TEXT: CHRISTIAN FRIEDRICH HENRICI (1700-1764)
FINNISH TRANSLATION: VEIKKO MÄKILUOPA
ENGLISH TRANSLATION: HENRY S. DRINKER/BÄRENREITER

Aus Liebe will mein Heiland sterben
von einer Sünde weiss er nichts
dass das ewige Verderben
und die Strafe des Gerichts
nicht auf meiner Seele bliebe
Aus Liebe, aus Liebe
will mein Heiland sterben

Rakkaudesta Vapahtajani tahtoo kuolla
yhdestäkään synnistä hän ei tiedä mitään
että ikuinen tuho ja tuomion rangaistus eivät
jäisi sieluuni
Rakkaudesta, rakkaudesta Vapahtajani
tahtoo kuolla

For love, oh my Saviour, for love of me, my Lord is dying
For sin He dies, whose sins were none
Sin and death and hell defying
Our salvation thus is won for us all
forgiveness buying
For love, oh for love of me my Lord is dying

4 BEAIVI ÁHCÁŽAN

MUSIC: AIJA PUURTINEN
POEM: NILS-ASLAK VALKEAPÄÄ (1988),
LANGUAGE: NORTHERN SAME

Beaivi
máilmmi áhčči
Eanan

giđa nieida
almmiravdda gollerásit
háisuoinnit
humahalan eatnama
ja gulan ádjagiid vástideame
jietnasilbbain silbajienain
humahalan eatnama
meaddel áiggiid

Beaivi
máilmmi áhčči
Eanan
eallima eadni
almmiravdda iđitguovssu
nástegáissit
humahalan eatnama

beaiiviii beaivvvaaaažannnnn
aaaaivaaannn aaainnnuuuht aaa a aaaaa
ja go visot lea meaddel
ii gullo šat mihkkege
ii mihkkege
ja dat gullo

[AURINKO ISÄNI]
Aurinko, maailman isä
Maa, kevään tytär
taivaanrannan kultaiset kukat
hajuheinät
puhuttelen maata
ja kuulen purojen vastaavan
äänihopein hopeaäänin
puhuttelen maata
aikojen ohi
Aurinko, maailman isä
Maa, elämän äiti
taivaanrannan aamurusko
tähtivuoret
puhuttelen maata
aurinko päiväseni
aaa, aa, aaa, silmäteräni, ainokaiseni aaaa, aa
Ja kun kaikki on ohi
ei kuulu enää mitään
ei mitään
Ja se kuuluu

[SUN, MY FATHER]
The sun
The world's father
The earth
Spring's daughter
The horizon's gold flower
The fragrant grass
I converse with the earth
And hear the creeks answer
Their voices the sounds of silver
I converse with the earth
Beyond time
The sun
The world's father
The earth
Life's mother
The horizon's red dawn
Starry peaks
I converse with the earth
suuuuunnnnn myyyyyy suunnnnnn
ooooooonlyyyyy oooonnne oooo o ooooo
oooooo
And when everything is over
Nothing is heard anymore

(National archive, Helsinki)

JOKA AAMU ON ARMO UUS

MUSIC & TEXT: MAUNO JÄRVELÄ
ENGLISH TRANSLATION: DAVID HACKSTON

Kaikki tunsivat hänet, löydettiin
markkinapaikalta ojasta.
Syntyi, soitti, kuoli ja haudattiin.
Siinä kaikki, kuin cv, curriculum vitae.
Muusta ei puhuta.
Viulua tuvassaan näppäili hän, joka unessa
kuuli helvetin portin klinkun klipinän ja
kuulutuksen:
"Paappas halakopari lisää! Mats Näätinki tulee!
Tulee!
Kuka on kuullut Retu-Matista?
Entä Mats Wentberg? Hampurin Elias?
Ja yksi, joka ei halua nimeäänsä julki.
Jaa, niitähän täällä piisaa!
Pelimannipitäjässä, pelimanneja.
Aina valmiina lyömään kämmenellä
takamuksiin ja häihin lähdössä!
Ystävät! Naapurit!
Jotka nautitte porealtaan lämpimän veden
syleilystä.
Tai surffaatte netissä. Aikuisten sivuilla!
Onko kaikki hyvin? Osaatteko elää niin kuin
opetettu?
Kuulutteko joukkoon, joka käsiteltiin?
Vai selviytyjiin, pelimanneihin,
kellotrokareihin,
jotka kuin turvaa etsien matkahuollon
baariin joka päivä tulivat.
Joille aika oli muutakin kuin Rolexia ja
Leijonaa.
Luulemme, että tiedämme kaiken.
Kuitenkaan emme, emme tiedä.
Joka aamu on armo uus, miksi huolta siis
kantaa!
Varjot väistyy ja vajavuus,
Jeesus voimansa antaa.

[EVERY MORNING IS A BLESSING NEW]
Everybody knew him;
Found him in a ditch by the market.
Born, fiddled, dead and buried.
And that's it, like a full CV.
No mention of anything else.
In his cabin he sat strumming the violin,
Heard clatter and clamour at the gates of
Hell, and the words:
"It's Grandad's old mate! And Mats Näätinki!
He's coming! Anyone heard of Poor Old
Matti?

What about Mats Wennberg? Elias of Hamburg?
And the one who doesn't want his name made public?
Yes, plenty of them round here!
Plenty of fiddlers – it's a fiddler's village.
Always ready to tap you on the backside and whisk you up the aisle!"
Friends! Neighbours!
You that enjoy the spa water's warm embrace,
Or surf adult sites on the Internet!
Is everything allright? Can you live the way you were taught?
Do you belong to the group we've examined?
Or to the survivors? The fiddlers, the watch traders
That visit the station bar every day seeking shelter?
People for whom time is more than
Just a Rolex and a bottle of liquor.
We think we know everything.
And yet we do not, we do not know.
Every morning is a blessing new,
Why then so much woe?
Leave shadows and cares eschew,
Jesus shall his power bestow

6 PIE JESU

MUSIC: LILI BOULANGER
TEXT & TRANSLATION: TRADITIONAL

Pie Jesu Domine
Dona eis requiem
Pie Jesu Domine
Dona eis
Sempiternam requiem

Rakas Herra Jeesus
anna heille rauhasi
Rakas Herra Jeesus
anna heille ikuinen rauhasi

Kind Lord Jesus
grant them rest
Kind Lord Jesus
grant them
everlasting rest

7 KADDISH / GEBET

MUSIC: ALEKSANDER RASKATOV
TEXT: OLD JEWISH FUNERAL SONG AND A CHORAL PRAYER IN ARAMEA, WHICH IS SUNG BY A MALE PERSON
FINNISH TRANSLATION: PIIA KOMSI
ENGLISH TRANSLATION: M.P. BELAIEFF

Yithgadal weyithkaddash
scheméh rabba
be'olmâ diverâ khire'outhe
veyamlikh malkhóuté
behayyé"khon ouveyome'khôn
ouve'hayyé de'khol beth yisraël
ba'agelâ ouvizman qariw.
Weimrou: Amen
Yithbara'kh weyischtaba'h
weyithpaar weyithroman
weyitnasse weyithhaddar
weyithalle weyithhallal
scheméh deqoudschâ
beri'kh hou,
le'êlâ min kol bir'khata
weschiratha touschbehatha wene'hamathâ
daamirân be'olma.
Weimrou: Amen

Ylistetty olkoon,
pyhitettäköön Hänen suuri nimensä
maailmassa,
jonka Hän on luonutttahtonsa mukaan.
Tulkoon hänen valtakuntansa
sinun eläessäsi, sinun elinpäivänäsi ja
kaikissa Israelin kodeissa.
Anna meidän sanoa
Aamen.
Olkoon hänen suuri nimensä
siunattu ikuisesti
siunattu ja ylistetty
kirkastettu ja ylhäinen
ylistetty ja kunnioitettu.
Olkoon Pyhä hänen nimensä.
Siunattu olkoon Hän,
siunatuin kaikista.
Hymnit, rukoukset ja laulut ympäröivät maailmaa.
Ja anna meidän sanoa: Amen.

Magnified and sanctified
Be His great name
In the world which He has created
According to His will
May He establish His Kingdom
In your lifetime and in your days,
And in the lifetime of all the House of Israel
Speedily and soon.
And let us say Amen.
Let His great name be
Blessed for ever and ever

Blessed and praised
And glorified and exalted
And extolled, honoured and lauded
Be the name of the Holy One
Blessed be He
Far, far beyond all blessings
And songs, which are uttered in the world.
And let us say Amen.

HYSTERIA JA RUKOUS

MUSIC & TEXT: HEINZ-JUHANI HOFMANN
ENGLISH TRANSLATION: DAVID HACKSTON

Rukoile, Rukoilkaamme, nyt tässä heti tässä nyt, rukoile taas ja taaskin, heti nyt, alati nyt, aina nyt, iäti nyt aina ja iankaikkisesti, Rukoile!

Rukoile sitä isää, katso, pappi, pappi kulkee edellä, saata Herra lepoon nukkunut palvelijasi katso, hauta, kuuntele, laulua, laulua, schhhh!

Pyhä jumala! Rukoile sitä, sitä niin, niin pappi kumartuu ja lausuu, pappi lausuu, kuuletko? Tässä heti nyt tässä taas ja taaskin, kuolema on autuaalle vapahdus, tässä, heti nyt, aina ja iankaikkisesti, iankaikkisesti rukoilen ja avuksi huudan sinua Isää, auta, jumala! Lopeta!

Siunattu olkoon Herran nimi, Herran nimi, Isä herra hyvä, elämän lähde, Vapahtaja, Pyhä, Pyhä, taivaallinen Isä, elämä, elämä, ihmisiä rakastava, rakasta Isä, rakasta Isä, rakasta Isä, Isä, Isä, Isä ...

Takaisin, takaisin, arkun kansi poistetaan, lapsi, kauhu, kauhu valuu sisään, kauhu, pieni lapsi, kauhu, kauhu, Mikä on niin kuin äidin suru, suru viha, tuska, rakkaus, älä polta minua, pois! Revi, raasta, raavi, pure, kurista, tukehduta, pure, tapa, äidin suru, viha, tuska, kauhu, rakkaus, suru, viha, tuska, kauhu, rukoile!

Kuuntele, kuuntele nyt! Kuuletko, näetkö, tunnetko, uskotko? Ihminen on aivan yksin, kuuntele minua, katso, älä käännä pois kasvojasi, katso, ilmesty, kosketa, kuule ja armahda, paranna, eheytä minut, pese, puhdista, naulitse minut pelkoosi. Rakasta Isä, rakasta Isä...

Pappi astuu viereen ja lausuu: rukoilkaamme lepoa autuaalle lapselle, lapsi, katso Isä, lapsi, lapsi, lapsi rukoilee, lapsi rukoilee, viaton puhdas lapsi, huulet liikkuvat, takaisin, elämä on varjo, katso minua, ilmesty, kosketa, kosketa minua Isä, rukoile! Nyt tässä heti taas ja taaskin, rauhoitu, taas ja taaskin, nyt, iäti, tässä, rauhoitu, nyt ja aina, rauhoitu, nyt, aina ja iankaikkisesti...

Rauhoitu, kaikki on hyvin, isä on tässä lähellä, isä ja tytär, rukoile, polvistu, kumarra sisään, polje minut jalkoihisi, rukoile, sytytä kynttilä ristinmerkki, kumarra, sinun ristillesi minä kumarran, rukoile! Polvillesi, polvet vereslihalla, verta, liha haluaa toista kuin henki, verta, pese, puhdista, kaunista minut, täytä minut sinusta, joka paikassa oleva ja kaikki täyttävä, rukoile, polvillesi, kadu, alistu, kosta, tuhoa, rankaise, tulva tulee ja tuhoaa meidät kaikki, lopeta! Rukoile!

Mikä on kuin äidin suru, mikä on kuin äidin suru..., Viha, tuska, kauhu, rakkaus, kumarra, pää alas, otsa lattiaan, paina, paina se, maahan sisään siitä läpi syvemmälle, kuolema kaiken haltuunsa ottaa, syvemmälle, alas, pappi, alas, syvemmälle, pappi kohottaa ristin, maahan, syvemmälle, maahan, sinun ristillesi, alas, maahan, syvemmälle, pappi...risti..., sinun ristillesi minä kumarran, alas, pappi-pappi kohottaa kätensä, maahan, alas, pois, pappi kohottaa ristiin asetetut kätensä, pois! Kuole, kuole, synny, synny, äiti heittäytyy arkun päälle, kuolema on lapselle vapahdus, lopeta! Mitä? Mitä? Mitä?

Elämä, elämä on varjo, unennäkö, surua ja tuskaa jättää se vain jälkeensä.

Pelasta Herra! Ihminen! Isä, isä, älä jätä minua, älä hylkää, isä, älä jätä minua, isä, isä, älä jätä, älä hylkää minua, isä, isä, isä.....

[HYSTERIA AND PRAYER]
Pray, let us pray, here, right here and now, pray again and again, right now, over and over, forever and ever, and ever shall be. Pray! Pray to the Lord. Look, see the priest, the priest walking up ahead, Lord, to thy sleeping servant dost thou grant repose, look, the grave, listen, singing, singing, shhh...

Holy Lord, pray to him, pray, then the priest leans forward and speaks, the priest speaks, can you hear him? Right here, right now, and again, death is a release for thy blessed one, right now, forever and ever, for ever and ever will I pray and cry unto thee, Almighty Father, help me, God! Stop!

Blessed is the name of the Lord, the name of the Lord, Good Lord Almighty, the giver of life, our Redeemer, holy, holy, heavenly father, life, life, loving all people, loving father, loving father, loving father...

Back, back, take off the coffin lid, the child, horror, horror gushes inside me, horror, that tiny, tiny child, horror, horror. What can compare to a mother's grief? Grief, rage,

agony, love, please don't burn me, get away! Tear me, snatch me, scratch me, bite me, throttle me, smother me, bite me, kill me, a mother's grief, rage, agony, horror, love, grief, rage, agony, horror – pray!

Listen, listen to me now. Do you hear, do you see, do you feel, do you believe me? We are all alone, listen to me, look at me, don't turn away, look at me, appear unto me, touch me, listen and have mercy, cure me, renew me, clean me, cleanse me, nail me to your fear. Love me, Father, love me…

The priest stands beside me and says: grant rest to thy blessed child that now is gone, the child, look Father, the child, the child, the child is praying, that pure, innocent child, lips moving, back and forth. Life is just a shadow, look at me, appear unto me, touch me, touch me Father, pray for me! Right, right here and now, again and again, calm down, again and again, now and forever more, right here, calm down, now and ever more, calm down, now, forever and ever, and ever shall be…

Calm down, everything will be alright, Father is here with you, father and daughter, pray, kneel, bow to me, kick me to your feet, pray, light a candle, cross yourself, bow, before thy cross I will bow, pray for me! On your knees, your raw knees, blood, the flesh and the spirit desire different things, blood, wash me, cleanse me, beautify me, fill me of yourself, you that are omnipresent and all-consuming, pray for me, on your knees, repent, surrender, wreak revenge, devastation, the flood will come and destroy us all, stop! Pray!

What can compare to a mother's grief, what can compare to a mother's grief…? Rage, agony, horror, love, bow, head down, forehead against the floor, press, press it down, into the ground, through the earth, deeper, deeper, death is all-consuming, deeper, down, priest, down, deeper, the priest holds his cross aloft, into the ground, deeper, into the ground, upon your cross, down, into the ground, deeper, the priest… the cross… before thy cross I will bow, down… the priest raises his hands, into the ground, down, distant, the priest, his hands in a cross, away, away! Die, die, arise, arise, mother throws herself across the coffin lid, death is a release for thy child. Stop! What? What? What?…

Life, life is a shadow, a dream; sorrow and anguish leave it behind.

Save me, Father! Man! Father, father, don't leave me, don't forsake me, father, don't leave me, father, father, don't forsake me, father, father, father…

9 BÖN

MUSIC: AIJA PUURTINEN
TEXT: OLD TESTAMENT ECCLESIASTES 3:1-8, SWEDISH SUNG VERSION BASED ON THE PRAYER OF ST. FRANCIS (1182-1226)

Aika on repäistä rikki ja aika ommella yhteen
Aika on syleillä ja aika olla erossa.

Herre gör mig till ett redskap för din frid
Var är hat, låt mig bringa kärlek
Var orätt begåtts, låt mig bringa förståelse
Var misströstan tvedräkt sorg mörker råder,
låt mig bringa hopp, tro och glädje
O, Herre, låt mig icke bli tröstad som att trösta,
Förstådd som att förstå
Älskad som att älska

Aika on itkeä ja aika nauraa

Vapahtajani, tee minusta rauhasi välikappale
niin, että sinne, missä on vihaa, toisin rakkauden
missä loukkausta, toisin anteeksiannon
missä epäsopua, toisin yksimielisyyden
missä erehdystä, osoittaisin totuuden
missä epäilystä, auttaisin uskoon
missä epätoivoa, nostaisin luottamukseen
missä pimeyttä, loisin Sinun valoasi
missä surua, virittäisin ilon ja lohdutuksen.
Niin, että, oi Mestari, en yrittäisi niin paljon
etsiä lohdutusta, kuin lohduttaa muita,
hakea ymmärtämystä kuin ymmärtää toisia,
pyytää rakkautta kuin rakastaa muita.
Sillä antaessaan saa, kadottaessaan löytää
unohtaessaan saa anteeksi,
kuollessaan nousee iankaikkiseen elämään.

[PRAYER]
A time to rend and a time to sew
A time to embrace and a time to refrain
from embracing

Lord, make me an instrument of your peace
Where there is hatred, let me sow love
Where there is injury, pardon
Where there is discord, let me bring unity
Where there is oversight, let me show truth
Where there is doubt, faith
Where there is despair, credence
Where there is darkness, light
Where there is sadness, joy
O, Divine Master, grant, that I may not so
much seek
To be consoled as to console
To be understood as to understand
To be loved as to love
For it is in giving that we receive, when
losing one will find
It is in pardoning that we are pardoned
And it is in dying we are born to eternal life

A time to weep and a time to laugh.

10 SALVE REGINA

MUSIC: FRANZ SCHUBERT
TRADITIONAL FINNISH TRANSLATION.
TRADITIONAL ENGLISH TRANSLATION OF MARIAN HYMN AND ONE OF FOUR MARIAN ANTIPHONS SUNG AT DIFFERENT SEASONS WITHIN THE CHRISTIAN LITURGICAL CALENDAR OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH.

Salve Regina, Mater misericordiae
Vita dulcedo et spes nostra, salve
Ad te clamamus
exules filii Hevae
Ad te suspiramus
gementes et flentes
In hac lacrimarum valle
O, clemens, o, pia, o dulcis Virgo Maria!

Terve, sinä Pyhä Valtiatar, armahtava äiti
Terve, sinä elämämme, suloinen toivomme
Sinulle itkemme suruamme
me Eevan karkoitetut lapsiraukat
Sinulle kohdistamme huokauksemme
itkumme ja valituksemme
täällä kyynelten laaksossa
Oi, lohtumme, rakastava, suloinen Neitsyt Maria!

Hail, Holy Queen, Mother of Mercy.
Our life, our sweetness and our hope.
To thee do we cry, poor banished children of Eve;
To thee do we send up our sighs,
Mourning and weeping in this valley of tears.
Turn then, most gracious advocate,
Thine eyes of mercy toward us,
And after this our exile,
Show unto us the blessed fruit of thy womb, Jesus.
O clement, O loving, O sweet Virgin Mary!

11 GLORIA

MUSIC: TAPIO TUOMELA, ASPECTS ON THREE MEDIEVAL CHURCH MELODIES (GRADUALE ABOENSE, MESSE VIII DE ANGELIS, GLORIA CUNCTIPOTENS)
TEXT: MIKAEL AGRICOLA, OLD TEXTS FROM THE BIBLE IN EARLY FINNISH AND LATIN. ENGLISH TEXTS FROM THE BOOK OF COMMON PRAYERS (1662)

Et in terra pax hominibus bone voluntatis
Gloria in excelsis Deo
Kunnia olkoon Jumalan corkeudes.
Ja maassa rauha, inhimisten hywä tachto.
Mö kiitämme sinua, mö hyvästisiugnaamma sinua, mö sinua rukoilemma.
Mö ylistämme ja cunnioitamme sinua. Mö sinua kijtäm sinun suuren cunnians dächden.

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus, bone voluntatis.
Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te.
Gracias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex celestis, Deus Pater omnipotens,
Domine Fili unigenite Jesu Christe et Sancte Spiritus.

Domine Deus, Rex celestis, Deus Pater Omnipotens, Domine Deus,
Agnus Dei Domine Fili unigenite, Jesu Christe.
Tu solus Dominus, tu solus altissimus! Jesu Christe, cum Sancto Spirito in Gloria Dei Patris.
O Herra Jumala ! Taiwallinen Kuningash!
Isä, caickiwaldias Jumala. O Herra sen caicken corckeimman ainoa poika.
Jesu Christe.
Sinä oled yxinäns pyhä, sinä oled yxinäns Herra, sinä oled yxinäns se corckein, Jesu Christe.
Sen Pyhän Hengen cansa, Isän, Jumalan Herraudessa.
O Herra Jumala, Jumalan Caritza, armahda meidän päällem.
Domine Deus, Rex celestis, Deus Pater omnipotens.
Gloria! Gloria in excelsis Deo!
Et in terra pax hominibus bone voluntatis.
Amen.

Glory to be God on high
And in earth peace, goodwill towards men,
We praise thee, we bless thee,
We worship thee, we glorify thee,
We give thanks to thee, for thy great glory
O, Lord God, heavenly King,
God, the Father Almighty.
O, Lord the only-begotten Son, Jesu Christ;
O, Lord God, Lamb of God, Son of the Father,
That takest away the sins of the world,
Have mercy upon us.
Thou that takest away the sins of the world,
Have mercy upon us.
Thou that takest away the sins of the world,
Receive our prayer.
Thou that sittest at the right hand of God the Father,
Have mercy upon us.
For thou only art holy;
Thou only art the Lord;
Thou only, O, Christ,
With the Holy Ghost
Art most high
In the glory of God the Father.
Amen.

SÄVELTÄJÄT
THE COMPOSERS

DMITRI YANOV-YANOVSKY

(*1963)

DMITRI YANOV-YANOVSKY on länsimaisen tradition mukaan koulutettu säveltäjä, joka kasvoi ja elää Uzbekistanissa. Hänen sävelkieleensä sekoittuvat kristillisen tradition ja orientaalisen kulttuurin sointeja. Katoliseen sielunmessuun pohjautuva Lacrimosa (1991) on hauras, mutta kiihkeästi elämän rippeisiin tarttuva teos sopraanolle ja minimaalistisesti kuvioivalle jousikvartetille. Ennen lopun suvantoa myös jousisoittajat yhtyvät hiljaiseen hymniin laulaen.

DMITRI YANOV-YANOVSKY is a composer steeped in the Western musical tradition; he grew up in and currently lives in Uzbekistan. His musical language represents a fusion of the Christian tradition and the sounds and colours of Oriental music. Based on the Catholic Requiem Mass, his Lacrimosa (1991) for soprano and a string quartet providing a largely fragile, minimalist background is a delicate work that anxiously grasps at the remaining fragments of our lives. The members of the quartet also sing for a few bars before the respite at the close of the work.

EINOJUHANI RAUTAVAARA

(*9.10.1928, HELSINKI)

”Nuoruudesta asti on Rainer Maria Rilke ollut minulle keskeinen runoilija. Ehkäpä sen takia, että hänen käsitteinä varsin vaikeat säkeensä ovat juuri musiikin tapaan ymmärrettävissä. Mutta varhaisin yritys oli jo 1952, (eli juuri päässeenä Sibelius-Akatemiaan) yksinlaulu Eingang, joka kuitenkin jäi kesken luonnokseksi. Mutta 57 vuotta myöhemmin, kun Piia Komsi pyysi teosta konserttiinsa 2009, otin runon esille uudestaan, alkutekstinä. Ajatus Piia Komsin virtuoosisesta koloratuurista sai aikaan vähitellen lisääntyvät korusävelparvet, jotka lopulta johtavat aina 3-viivaiseen e:hen ulottuvaan 16-osien kaareutumaan, jota vielä sooloviulu jatkaa. Kunnes palataan alun rauhalliseen kulkuun.”

“Ever since I was a young man, the poetry of Rainer Maria Rilke has held special significance for me – perhaps primarily because his verse, conceptually so complicated, may well be more readily understandable in musical terms. My first attempt at setting Rilke was in 1952 (having just begun my studies at the Sibelius Academy) in the song Eingang, which I initially abandoned as a mere sketch. 57 years later, in 2009, Piia Komsi asked me to write a work for her forthcoming recital, and I decided to return once again to the original poem. The idea of Piia Komsi’s virtuosic coloratura resulted in increasingly florid clouds of embellishments, culminating in a rush of semiquavers leading up to the soprano’s high E, taken further upwards by the first violin, before the music returns once again to the calm of the opening.”

JOHANN SEBASTIAN BACH

(1685-1750)

JOHANN SEBASTIAN BACH sävelsi suuren kärsimysoratorion, Matteus-Passion 1722-1723, ja sen libretto perustuu Matteuksen evankeliumin 26. ja 27. lukuihin. Sopraanoaaria *Aus Liebe* sijoittuu toisen osan loppupuolelle Pilatuksen ja kansanjoukon vuoropuhelun väliin, jossa kansa huutaa Barrabaan vapauttamista ja Jeesuksen ristiinnaulitsemista.

JOHANN SEBASTIAN BACH composed his gargantuan St Matthew Passion in 1722-1723. The work’s libretto is based on the 26th and 27th chapters of the Gospel of Matthew. The soprano aria *Aus Liebe* is situated towards the end of the second section, after the conversation between Pontius Pilate and the crowds of people, in which the crowd demands the release of Barabbas, and before Jesus’ crucifixion.

AIJA PUURTINEN

(*1959)

Musiikin tohtori, laulaja, säveltäjä (HoneyB & T-Bones), jolle improvisointi ja kokeellisuus ovat ohjenuorana hänen muusikkoudessaan. Beaivi, áhčážan (Aurinko Isäni) on viimeinen osa alun perin 4:lle sellolle ja sopraanolle (jonka Piia Komsi tilasi ensikonserttiinsa 2003) sävelletystä teoksesta, joka pohjautuu vanhoihin saamenkielisiin ja Nils-Aslak Valkeapään runoihin. Teoksesta on sittemmin muokattu kuuden sellon ja jousikvartetin (viimeinen osa) sovitus. Bön/Rukous on myös sävelletty Piia Komsin tilauksena ja siinä soi lisäksi kellot ja buddhalainen rituaalikuppi.

Having completed a doctorate at the Sibelius Academy, the singer and composer (HoneyB & T-Bones) AIJA PUURTINEN is a musician for whom improvisation and experimentation represent something a guiding principle. Beaivi, áhčážan (‘The Sun, My Father’) is the final part of a work originally scored for four cellos and soprano (commissioned by Piia Komsi for her debut concert in 2003) based on ancient Sámi-language texts and the poems of Nils-Aslak Valkeapää. The work has since been rescored for six cellos and string quartet (the final movement). Bön/Rukous was also commissioned by Piia Komsi; the work features bells and a Buddhist prayer bowl.

MAUNO JÄRVELÄ

(*1949)

Viulisti, säveltäjä, sanoittaja, pedagogi MAUNO JÄRVELÄ on tehnyt merkittävän uran kansanmusiikin edistäjänä.

"Sävellykseni innoittaja oli vanha, kauniisti neulottu huoneentaulu 'Joka aamu on armo uus' - teksteineen. Tähän liittyy myös muistuma Tunkkarin sairaalasta. Olin siellä tervehtimässä pitkäaikaista soittokaveria, mestaripelimanni Arvo Myllykangasta. Paikalla oli Arvon ikätoveri mestaripelimanni Aldevin Peltoniemi (Piia Komsin sukulainen äidin puolelta). Aldevin kysäisi Arvolta tähän tapaan: 'Mites Arvo sinun iäisyysasiat?' Ennen kuin Arvo ehti vastata, Aldevin jatkoi: 'Miksei nois selevät, met oomma niin monta kertaa ne matkahuollossa puhunu!'
Taisin olla tuossa sairaalahuoneessa soittoniekkojen joukossa, joille tie viimeiselle rastille näkyi kirkkaana. Matkahuoltoseuroja pitäneet mestaripelimannihyvikset saavat tässä vastavoimikseen Kaustisen Kavalkadin hahmoja, vähän muitakin."

The violinist, composer, lyricist and music pedagogue MAUNO JÄRVELÄ is one of the foremost champions of folk music in Finland.

"The inspiration behind this composition was a beautiful old wall hanging embroidered with the text Joka aamu on armo uus ('Every morning is a new blessing'). The text took me back to my memories of the hospital at Tunkkari, where I had been visiting my old friend, the virtuoso fiddler Arvo Myllykangas. Also at the hospital was Arvo's contemporary and fellow master fiddler Aldevin Peltoniemi (a relative of Piia Komsi's on her mother's side). I listened intently as the two fiddlers talked about life and death. I realised that I was in that hospital room in the company of some venerable musicians, for whom the path to the final post shone clearly in the distance. In this work, the master fiddlers encounter a cavalcade of figures from the canon of Finnish folk music - and much more besides."

LILI BOULANGER

(1893-1918)

LILI BOULANGER oli aikansa lahjakkaimpia ranskalaisia säveltäjiä, joka soitti myös pianoa, viulua, selloa ja harppua. Hän kuoli nuorena keuhkokuumeen seurauksiin, ja yksi hänen tunnetuimmista teoksistaan *Pie Jesu* jäi hänen viimeiseksi teoksekseen.

LILI BOULANGER was one of the most gifted French composers of the early 20th century, a multitalented musician who also played the piano, violin, cello and harp. She died very young from complications resulting from pneumonia. Her final composition, *Pie Jesu* has since become her most celebrated work.

ALEKSANDER RASKATOV

(*1953)

ALEKSANDER RASKATOV kuuluu tämän hetken keskeisiin venäläisiin nykysäveltäjiin, joka tunnetaan erityisesti laulu-ja kamarimusiikkiin perehtyneenä. Raskatov on lähestynyt monissa teoksissaan hengellisyyttä ekumeenisesta näkökulmasta. Kaddish (1996) on juutalainen rukous, tässä arameaksi laulettuna, jonka miespuolinen laulaja laulaa hautajaisissa. Kaddishin loppupuolella myös soittajat yhtyvät hymniin laulaen.

ALEKSANDER RASKATOV is one of Russia's foremost living composers and is known primarily for his vocal and chamber music. Many of Raskatov's works address questions of spirituality from an ecumenical perspective. Kaddish (1996) is a Jewish funeral prayer more usually performed by a male singer. Here it is sung in Aramaic. Towards the end of Kaddish, the string players join the hymn in song.

HEINZ-JUHANI HOFMANN

(*1973)

HEINZ-JUHANI HOFFMANN, yksi Suomen tämän hetken lahjakkaimmista nuoremman polven nykysäveltäjista, on toiminut vapaana säveltäjänä vuodesta 2003. *Hysteria ja Rukous* (2009) on monodraama, jonka aiheena on lapsen hautajaiset. Teoksen teksti on säveltäjän itsensä kirjoittama ja se sisältää otteita ortodoksisesta hautauspalvelusta ja Raamatusta. Äärimmäisiä vokaalisia tulkintakeinoja sisältävä teos kuvaa pelottavan rajulla tavalla lapsensa menettäneen vanhemman emotionaalista myrskyä tuskasta katkeruuteen ja lopullisuuden kohtaamiseen hautajaisseremonian aikana.

One of the most talented young Finnish composers of his generation, HOFMANN has worked as a freelance composer since 2003. *Hysteria and A Prayer* (2009) is a monodrama recounting the story of a child's funeral. The text was written by the composer himself and contains extracts from the Bible and the Orthodox funeral service. Through its array of extreme vocal techniques, the work depicts in frighteningly brutal terms the storm of emotions experienced by a parent who has lost her child, from agony to bitterness and her confrontation with the finality of death during the funeral service itself.

FRANZ SCHUBERT

(1797-1828)

FRANZ SCHUBERTIN luomisvimma oli hurjimmillaan 1815, josta tuli hänen uransa tuotteliain vuosi. Tämän vuoden satoon sisältyy myös Neitsyt Marialle, 'laupeuden äidille' (mater misericordiae) omistettu hymni Salve Regina F-duuri D223. Schubert sävelsi teoksen alun perin sopraanolle, jousille ja uruille.

FRANZ SCHUBERT's creative fervour reached its peak in 1815, a year that was to become his most productive. His works that year included Salve Regina in F major (D223), the hymn to the Virgin Mary, 'the mother of meekness' (mater misericordiae). The work was originally scored for soprano, strings and organ.

TAPIO TUOMELA

(*1958)

Tuomelan menestyksen salaisuuksia ovat olleet oivalliset tekstivalinnat ja taitava tekstinkäsittely sekä taito säveltää lauluäänelle instrumentaalisesti.

"jorma Hannikaisen väitöskirjan avulla sain selville kuinka Gunnaerus-niminen musiikillisesti oppinut pappi muokkasi ja yhdisteli 1600-luvun alussa keskiaikaisten kirkkolaulujen sävelmiä Mikael Agricolan suomeksi kääntamille raamatunteksteille sopiviksi.Päädyin käyttämään Gloria-messutekstiä sekä latinankielisessä (Graduale Aboense) että varhaisessa reformaatioajan suomalaisessa muodossaan (Cunctipotens-sävelmäsarjan melodiat, joita käytettiin Suomessa joulunajan messuissa). Kolmen käyttämäni alkuperäismelodian säkeet tai motiivit esiintyvät paria variaatiota lukuun ottamatta muuntamattomina,mutta transponoin ja yhdistelen niitä hyvin vapaasti."

The secrets of Tapio Tuomela's success are his eye for fascinating texts, his ability to set them skilfully and to write for the voice in an instrumental fashion.
Gloria is a set of modernistic aspects of variations on three medieval church melodies: Messe 8 "de Angelis" (still in use in the catholic mass; only instrumental), Gloria Cunctipotens, which was used in Christmas time services, in Latin, and Graduale Aboense (translated into Finnish and arranged by Gunnaerus, a church musician at the beginning of 17th century in the old Finnish capital Åbo, Turku). The original melodies are used unchanged only with two exceptions, but phrases of them are combined and transposed very freely, according to the manner which Gunnaerus adopted while editing the original Latin melodies for their use in Finland.

ESITTÄJÄT
THE PERFORMERS

PIIA KOMSI

KOLORATUURISOPRAANO, KELLOT, PUHE
COLORATURA SOPRANO, BELLS, RECITING

Sellistinä uransa aloittanut PIIA KOMSI tunnetaan virtuoosisena koloratuuri-sopraanona, jolle monet nykysäveltäjät ovat omistaneet teoksiaan. Piia on kysytty solisti konsertti- ja ooppera-areenoilla. Hänen oopperaroolejaan ovat olleet mm. Taikahuilun Yön Kuningatar ja Pamina, Wagnerin Ringin Brünnhilde, Pascal Dusapinin Medea, Thomas Adesin Powder Her Facen Maid ja Chinin Alice in Wonderlandin Kissa. Piia on esiintynyt merkittävien orkestereiden solistina kansainvälisesti ja kotimaassaan. Viimeisin aluevaltaus on esiintyminen laulajana ja sellistinä yhtäaikaisesti. Hän on levyttänyt Esa-Pekka Salosen (Wing on Wing / DG), Kaija Saariahon (From the Grammar of Dreams / Ondine, Vuoden levy-palkinto), Unsuk Chinin (Akrostichon Wortspiel / DG), Lotta Wennäkosken (Procris / Alba, Vuoden 2009 Emma-palkinto) ja Tapio Tuomelan (Äidit ja Tyttäret –ooppera / Pohjolan tytär / Aulos) musiikkia. Lisätietoa ja CV saatavilla sivuilta www.piiakomsi.com.

Formerly accomplished cellist turned coloratura soprano, PIIA KOMSI is known for her exceptionally high and flexible voice, virtuoso technique and exceptional ear. She tackles demanding modern repertoire with incredible ease and many composers today dedicate their music to her. Her operatic roles have included the Queen of the Night and Pamina in The Magic Flute, Brünnhilde in Wagner's Ring cycle, the title role in Pascal Dusapin's Medea, the maid in Powder Her Face by Thomas Adès, and the Cat in Unsuk Chin's Alice in Wonderland to name a few. Piia has performed as a soloist with numerous orchestras internationally and in Finland. Her latest accomplishment is to perform as a singer and cellist simultaniously. Piia Komsi's recordings include discs of music by Esa-Pekka Salonen (Wing on Wing / DG), Kaija Saariaho (From the Grammar of Dreams / Ondine, Disc of the Year), Unsuk Chin (Akrostichon Wortspiel / DG), Lotta Wennäkoski (Procris / Alba, Emma Award 2009) and Tapio Tuomela (the opera Äidit ja tyttäret / Mothers and Daughters). Full repertoire list and CV available at www.piiakomsi.com.

THE ZAGROS STRING QUARTET

ZAGROS-KVARTETTI on syntynyt ennakkoluulottoman ja kokeilunhaluisen nykymusiikkiyhtye Zagroksen riveistä. Muusikkouttaan he harjoittavat mm. Radion Sinfoniaorkesterissa (Vasara, Koiso-Kanttila ja Uuksulainen) ja Helsingin kaupunginorkesterissa (Haikola). Zagroksessa he ovat tehneet paljon yhteistyötä nykysäveltäjien kanssa ja yhdistävät konserteissaan myös vanhaa ja uusinta uutta. Hannu Vasara on myös Doina Klezmer yhtyeen vakiojäsen.

THE ZAGROS STRING QUARTET originally formed from within the ranks of the Zagros Ensemble, a group dedicated to the performance of new, experimental music. The members of the quartet also full-time members of the Finnish Radio Symphony Orchestra (Vasara, Koiso-Kanttila, Uuksulainen) and the Helsinki Philharmonic Orchestra (Haikola). Zagros regularly collaborates with living composers, and the group's concerts often combine earlier music with cutting edge contemporary works. First violinist Hannu Vasara is also a regular member of Doina Klezmer, a group performing a fusion of Klezmer and Balkan folk music.

PERTTI EEROLA

URUT / ORGAN

Tunnustettu urkutaiteilija, johanneksenkirkon urkuri ja johanneksen Kamariorkesterin johtaja. Esiintynyt laajalti myös pianistina lied-ja kamarimuusikkona ja toimii opettajana Sibelius-Akatemiassa.

An acclaimed performer, PERTTI EEROLA is the organist of St John's Church in Helsinki and directs his own chamber orchestra. Eerola has also performed extensively as a Lied pianist and chamber musician. He currently teaches at the Sibelius Academy.

ANNA AMINOFF

HUILU / FLUTE

Huilutaiteilija ANNA AMINOFF on toiminut soolohuilistina Lohjan Orkesterissa ja soittanut RSO:ssa Ja HKO:ssa, sekä monissa kamarimusiikkikokoonpanoissa Suomessa ja ulkomailla. Hän on toiminut myös pedagogina, ja on perustanut "Musiikkia! Ruovesi"-kamarimusiikkifestivaalin.

ANNA AMINOFF has served as principal flautist with the Lohja Symphony Orchestra. She has also performed with the Finnish Radio Symphony Orchestra and the Helsinki Philharmonic Orchestra, as well as with numerous chamber-music ensembles both in Finland and abroad. She is a music pedagogue and the founder of 'Musiikkia!', the chamber music festival in Ruovesi.

Piia Komsi: soprano, bells, speech
Zagros String Quartett (1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11):
1.violin Hannu Vasara
2.violin Anna-Leena Haikola
viola Camilla Koiso-Kanttila
cello Miika Uuksulainen
Pertti Eerola: organ (3, 6, 10)
Anna Aminoff: flute (3)

ÄÄNITYS / RECORDING
Markku Veijonsuo

TUOTTAJA I PRODUCER
Aija Puurtinen

ÄÄNITYSPÄIVÄT / RECORDING DATES
28.1 -29.1.2011, Kaustisen kirkko
25.1.2012, johanneksen kirkko

VALOKUVAT I PHOTOGRAPHS
Maarit Kytöharju (indoor images)
Henrik Rousi (outdoor images)

GRAAFINEN MUOTOILU / GRAPHIC DESIGN
matiassaarukka.net

KIITOS / THANKS TO
Tapio Tuomela, Kreeta-Maria Kentala, Kaustisen Kamarimusiikkiviikko 2011, suntio jarkko Känsälä, Kaustisen seurakunta, Maarit ja Aili Järvelä, johanneksen kirkko, LUSES, ESEK, Valtion Säveltaidetoimikunta, TEOSTO, Suomen Kulttuurirahasto, Turun musiikkijuhlat, Alfred Kordelinin säätiö, Aija, Martti.

1. DMITRI YANOV-YANOVSKY: LACRIMOSA (1991)
2. EINOJUHANI RAUTAVAARA: EINGANG (2009)
3. JOHANN SEBASTIAN BACH: AUS LIEBE (1723)
4. AIJA PUURTINEN: BEAIVI ÁHCÁŽAN (2003/2009)
5. MAUNO JÄRVELÄ: JOKA AAMU ON ARMO UUS (2011)
6. LILI BOULANGER: PIE JESU (1918)
7. ALEKSANDER RASKATOV: KADDISH (1996)
8. HEINZ-JUHANI HOFMANN: HYSTERIA JA RUKOUS (2009)
9. AIJA PUURTINEN: BÖN (2009)
10. FRANZ SCHUBERT: SALVE REGINA (1815)
11. TAPIO TUOMELA: GLORIA (2009)